Ett land i kamp. Tio dikter

Bokutgåva

Söderström & C:o Förlagsaktiebolag. Helsingfors 1918

FARVÄL TILL IDYLLEN

FARVÄL TILL IDYLLEN

Farväl, ni blida, doftande idyller, vi ses väl aldrig mer! En stormens mörka kör mitt öra fyller, och blod och brand mitt öga ser. Det spröda skönhetssken, vårt liv förgyller, har brunnit ner.

Allt starkare den bittra strängen spinnes av verklighetens händer på mitt spel. Sök spela sol, där ingen sol det finnes, med moln och mörker i din själ! En världs förtvivlan vare ock mitt sinnes förlustelsefarväl.

Farväl alltså, ni doftande idyller, vi ses ej snart igen! I ödenas och mörkrens myller går gammal vän så lätt från vän. En stormig luft min lunga fyller med sång för män.

ETT LAND I KAMP

DET RUTTNAR

(Senhösten 1917).

Det ruttnar i landet. Stanken står ur tallösa smittonästen. Folket förvandlas, allt vidare når den asiatiska själapesten. Ondskan sår, ondskan sår frön för den frodiga vanvettsblodiga stundande skördefesten.

Hösten viner i mark och skog, och vildare bli våra dagar. Bröd ha vi icke, men hat ha vi nog för alla hungrande magar. Rätten dog, skränet tog ropet av värnlösa liv mot den stjärnlösa himlen, som skyhöljd jagar.

När skall du komma, du vilddjursfest, då helvetseldarna tändas, då landets sista räddade rest av heder i blod skall skändas? Allt vi ägt mest heligt och bäst, mäktar du härja det, mäkta vi värja det? Hur skall den festen ändas?

Säg, skall vårt folks förruttnade kropp bli gödsel på tidens ängar, där bättre skall bärgas med tidens lopp av bättre nationers drängar? Framtidstro, framtidshopp! var är din lysande glimt för ett frysande bröst, fullt av skorrande strängar?

FULLBORDAT

(Den 27 januari).

Det måste ske alltså. Till landsmansslakten den röda hären går. Tag tacken, fosterland, tag tack för vakten vid rättens altare i hårda år!

Därute folken land och liv försvara, men Finland faller för sin egen hand. Du frågar varför. — Det är följden bara av lögnen i vårt land.

Hur ha ej hetsare och svartmän smugit i lögnens ärenden på mullvadsstig! Nu är fullbordat verket. De ha ljugit ur jorden fram ett krig.

De bryggde hatets kittel full till randen och bjödo folket, och det skrek och drack. Det fick i själen gift, gevär i handen. Så gjordes folk till pack.

En dag till doms ni alla skola stånda, ni nidingar, som ljugit kriget fram, ni, som ert land ha bragt i dödens vånda och outplånlig skam!

Sänk frihetsfanan, Finland, och Europa sätt äntligt damm för hyllningstalens flod! Nu dör ett folk, nu rasar allt tillhopa i kaos och i blod.

DEN 5. FEBRUARI 1918

(Avsedd att uppläsas vid Svenska teaterns festföreställning).

I

Nu vilar du i vinterns glans, vårt land. Snöhöljda susa sina sakta mässor de djupa skogarna från strand till strand, och bergen lyfta sina vita hjässor profetiskt upp i vinterdagens brand.

Nu faller natten som ett drömmens under, så själiskt skimrande, kring frostig jord, med höga norrsken sprutande från nord, med stilla stjärnskrift över livets stunder, med evighetens storhet tätt inpå. — Så vitt, så högt, så tyst! Blott då och då från frusna hav hörs isens dova dunder.

Nu är den dag då han, vår störste, trädde till oss ur det fördoldas dunkla världar. Och åter landet sig i festskrud klädde, och festsalut ge Finlands alla fjärdar. Nu slår en natt i stjärnljus silverfärg från oss till evighetens kust sin bro, nu buga furorna på milsvid mo och mumla andaktsfulla: Runeberg ....

II

Du store döde, om du kunde vända till oss igen i dessa stormens tider, säg, gräte du av glädje då kanhända, säg, blev din syn ett sår, som brännhett svider? Fritt kallas landet, och där ljöd en kör av glädjesångerna, som tanklöst svalla. Fritt kallas det — men lyssna, och du hör de lömska brodermordens salvor knalla.

Se, bygden strålar fri och vit och fager och håller helg inför ditt stora minne, men ingen högtid, ingen gryningsdager är djupast inom dem, som bo därinne. Ty östanvinden kom med pest och sot och frätte hos ditt folk dess själarot och lärde det från hederns vägar vika. Vem bär i skölden svek, och heder vem? Förrädare är hälften utav dem, som kunde allt, blott ej sin ära svika!

Fritt kallas landet, men ett hån är ordet, om ej ett enigt folk sin trohet svor det. Nu skälver under frihetsjublet sorg. Ditt folk står vid sitt andra Sveaborg.

Du store döde, var allt stort du såg i detta arma folk en fager villa, en dröm, som tiden härjade så illa, att bittert tragisk blev din ljusa dikt? Var detta arma folk för lätt i vikt, då ödet vägde folken på sin våg? Fanns där ej nog av män med fädrens heder, var det för glesnat i de tappres leder, var alltför skrämmande kosackens pik? Var alltför tätnat ledet av rebeller, var Finlands fana fallen evigt — eller finns än en flik ...?

Det är vår offervilja, som skall svara på frågan: vara eller icke vara. Skall väl det folket, som den store

drömt så hjärtestarkt, så fritt — skall det gå under för egen hand, förgiftat och fördömt just i sin egen frihets födselstunder! Det får, det skall ej ske! En sak förpliktar att icke vika, fastän marken sviktar, men högre svänga tapperhetens bloss: det är den store dödes tro på oss. Framåt! Framför oss går den ynglingsskara, som visste offersinnet bäst bevara. Den stores ande svävar över den. — Men av oss alla kräves offret än. Här gäller att med arm och hjärta svara: ännu har landet män!

19. I. 18.

DET VÄRSTA

Där ligga vid vägen tre döda sen mer än en veckas tid. Det är ej män, som fått blöda och falla i ärlig strid, det är tre vapenlösa, som ödet råkade fösa i klon på en vilddjurspatrull.

De hade för goda kläder och herrarnas vita hull; då slog man dem och vräkte dem kull och slaktade dem med eder för rättens och frihetens skull.

Nu ha de för litet kläder, till frysande likars tröst, och himmelens alla väder få spela kring herrarnas bröst. En ögonfröjd skall där havas, så länge „folkviljan" vill; att småningom de begravas skall korpen kanske se till.

Nu gråtes det någonstädes i trenne tysta hem. Eller kanhända det bedes i nattens timmar för dem av någon grånad kvinna, som tror att söners villsamma vandring ledes tillrätta med bön av en mor. Eller kanhända en vän, en bror långsamt för hämndens dag beredes. — Vänta, den dagen blir hämnden stor! *

Land, då tystnat ha skotten och skriken och segrarna draga hem, då minns dina blodiga landsvägsdiken och offren som legat i dem!

Här såddes en sådd, som giftigt svider i tusen sörjande bröst. Den spirar sig stark, den mognar omsider i sommar och vinter, i vår och höst allt intill sena tider.

Ty sorg över son, som föll för sitt land, är stort och högtidligt stämd. Men den, som slaktats av nidingshand, han ropar ur graven på hämnd.

Så skörda, Finland, allt vad du sått med tallösa blodigt skriande brott! — Hur bittra bli gärningar, tankar och ord! Det största mordet var kärlekens mord. Nu växer blott hat på din jord.

DET RÖDA IDEALET

Du slåss för ideal, du röda hord, det nya Edens lösen är du trogen! Men brända gårdar tala egna ord, och vittnesmål ha mördade i skogen.

Du rovdjur, gör din stämma mänskligt mjuk, stryk raggen grann med frasernas förgyllning! Men dina spår förråda att din buk vill blod och pengar ha till fyllning.

Skrik högt om höga mål i himmelsblått, och hurra för ditt Eden efter morden! Men mord är mord och brott är brott, så länge mänskor bo på jorden.

SVERIGE

Mor Svea stördes, där hon somnat gott från tidens tråkiga och tunga röster. Det var ett vilddjursvrål och skarpa skott och några nödrop borta ifrån öster. Hon gned de sammansovna ögonen och tog en tår och tände

sig en pipa. Vad var det? — Ack, en olycksalig vän, det stackars Finland var igen i knipa.

Nu svor mor Svea. Åter blev hon störd av östra grannen — hut han borde veta! Men hur det var, så kände hon sig rörd och drack för Stål och Svärd och vad de heta ... Det stackars Finland, vad det dock var kärt, det olycksbarnet ibland Nordens bröder! Det skar i hjärtat. Ack, men man har lärt att bära mycket, fastän hjärtat blöder ...

Hon grät en skvätt, hon tänkte: Kanonad vid egna gränser låter högst allvarligt. Nu borde något stort här ske — men vad? Att skicka vapen eller folk är farligt. Man vet ej vilken följden kunde bli, om jag det svenska hjältestålet vässer. Dock bör min broder få min sympati, och ergo skriver jag en bunt adresser. —

Men dignande i drivor och i blod, med sista skottet skjutet ur gevären, vid Nylands kust en skara svenskar stod förfrusen, svulten, jagad ut i skären. Och Österbottens bönder stodo vakt med blodigt bröst i vilda vintertrakter och höllo stånd emot en övermakt av ryssar och av röda avgrundsmakter.

Än rasar kampen, än är långt till slutet med segerns lön för storsint offermod, än skall här mycket bli på drivan gjutet av troget, tappert, ädelt hjälteblod. Men ett är visst. Förgås vårt land i låga, så har det stridit för sin arvedel. Och dömd är den, som ingenting vill våga, fast bröders liv och eget stå på spel.

DE VITAS SÅNG

Segra vi måste, segra vi skall! Landet vi rycka ur dödens famn. Fosterland, än har du män som ej vika, män som ej svika ditt smädade namn! Upp ur förnedring, fasor och fall lyfta dig söner på seniga händer, upp i det höga, där morgonen tänder solen, som lyser din framtid en gång. Fosterland, fosterland, tro på vår sång!

Mörkret vill mörda dig — klyv det, vårt svärd! fienden fjättra dig — fäll den, vårt skott! Sak som är sanning och rätt må väl mäkta strida och fäkta med sak som är brott! Stode där mot oss av våld en värld, fosterland, ändå din morgon vi hälsa, ändå skall sönernas offer dig frälsa. Fosterland, tro oss, din dag är ej all! Segra vi måste, segra vi skall!

HYMN

Nu segra de vita, nu viker vår natt, nu klarnar vårt himlavalv, nu går ett befrielsens andedrag ur jorden som blodig skalv.

Nu sopar en vinande vårstorm fram, och gift- fyllda töcknen fly. Du arma, härjade fosterjord, det är som du skapades ny.

Se, siande strör över gravar och grus en solvår sitt gyllene stänk! Först nu är den vunnen, vår frihetsdag, med offer — och ej som skänk.

Mitt land, du är som en man som stritt med aldrig tröttnande arm mot mörkrets strypande gastar och sist mot djävuln i egen barm.

Nu står du där sargad och riven i blod, med armen stelnad i kramp. En kamp mot det onda i eget bröst är värl- dens bittraste kamp.

Men höj ditt huvud, mitt tappra land! Nu ran- das din framtidsdag. Ty den hör livet och friheten till, som krossat sitt onda jag.

DE FALLNA

Stilla, segerlarm och liv som sjuder! Kom, du högtidsfrid! Sorgens stora, djupa harpa ljuder över storm och strid. Våren tänder varmt i skyarna sitt bloss, men i mörka, kulna gravar kallna stoften av de tappraste, de fallna som ha räddat oss.

Minns det, ni, som i de trygga husen bryta lugnt ert bröd, eder ro är köpt med pris av tusen tappra hjärtans död! Öppna bladen, hävd, för bragdens gyllne text! Bonde, du, som gläds åt åkerns gröda, minns, att det är blodet av de döda som gav sådden växt!

Ja, det är de fallnas kalla händer, som på blanka svärd lyfte landet högt bland fria länder. — Viska, andevärld, att ett folk står fritt vid deras gravars rand! Stora sus i skogar, hundramila, vagga in i evighetens vila dem som frälst sitt land!

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.